

MAGYAR IRODALOM

Feladat 15.

A FELADATOT LEÍRÓ ADATOK

Évfolyam

6. évfolyam

Kerettantervi kapcsolódás

Próbatételek, kalandok, hősök – Fazekas Mihály:
Lúdas Matyi

Ajánlott időráfordítás

25-30 perc

**Szövegművelet -
problématerület**

A szöveg mondatainak kapcsolódása (A szöveg
mikroszerkezete) A kétértelműség bemutatása és
feloldása
Szótárhasználat: idegen szavak szótára,
szinonimaszótár (papír alapú és internetes)
Szaknyelvhasználat, a köznyelv és a szaknyelv
különbsége
A szöveg rejtett tartalma

Cím

Lúdas Matyi gyógyít (A kétértelműség)

Módszertani javaslat a tanároknak

A kétértelműség fogalmát és eszközeit egy humoros színpadi jelenet segítségével illusztrálja a feladat. A kétértelműség elsősorban a félreértett szavakban, kifejezésekben érhető tetten. Kétértelműséget teremtenek a szövegben: a (1) hasonló hangzású, de eltérő jelentésű szavak (beheged - belegebed), (2) az igekötő jelentésmódosító szerepe (emleget - megemleget), (3) azonos szavak eltérő kontextusba helyezve (Könyörgöm, gyógyítson meg! – Könyörögsz te még!), az (4) elszólás (ellátnám a baját) és az (5) eltérő hangsúlyozás okozta jelentésváltozás (Úgy kikúrállak!).

A jelenet előadható, sőt önálló feladatként tovább is írhatóak a szójátékai. A Lúdas Matyi mese más epizódjai is feldolgozhatók hasonló formában, hiszen a mese a valódi személyazonosság elrejtésére, leplezésére (szerepek, álruha) épül, miközben a néző végig ismeri az igazságot, vagyis „cinkosává” válik Matyinak. Ebből az alaphelyzetből fakadhatnak a csak Matyi és a néző számára humoros, kétértelmű mondatok.

Megoldások

Kérdések	Válaszok	Helyes
Mit jelent az, hogy Matyi „félre” mondja egyes mondatait?	elfordul, hogy Döbrögi ne hallja	X
	nem ezt akarja mondani valójában	
	félrebeszél	
„Könyörögsz te még az ápolás ellen!” Milyen „ápolásra” gondol itt Matyi?	gyógyfüvekkel való ápolás (= > teázás)	
	bottal való „ápolás” (= > verés)	X
	gyógyfürdőben való ápolás (= > fürdetés)	
Mit mondott valójában Matyi a „behegednek” helyett?	belerekedsz	
	beletehetsz	
	belegebedsz	X
Melyik mondatait mondja el Matyi „félre”?	amit valójában gondol	X
	amit nem szeretne, hogy megtörténjen	
	amiben nem biztos	
Egyszer aztán hangosan is kimondja Matyi az egyik titkolt gondolatát. Melyik az?	„Nagyságos uram, szolgálatára megérkeztem!”	
	„Hogy sebei hamarosan behegednek!”	
	„Alaposan kivizsgálom, mielőtt ellátnám a baját!”	X
Mi a különbség az „emleget” és a „megemleget” szavak jelentése között?	emleget= felidéz megemleget= jó vagy rossz emlékei miatt többször megemlíti valakit	X
	emleget= felidéz megemleget= megbánja azt, amit tett	